

Verslag snelkookpansessie Bommelerwaard

d.d. 31 januari 2022 | Opsteller: Sverre van Klaveren

Inleiding

Op 18 januari 2020 vond - in het kader van het programma Samen de diepte in - de snelkookpansessie plaats voor de regio Bommelerwaard. De sessie stond in het teken om gezamenlijk te bepalen in hoeverre het thema *bodem en ondergrond* zou moeten worden verwerkt in de gezamenlijk omgevingsvisie van de gemeenten Zaltbommel en Maasdriel. Voorliggend document doet verslag van de sessie en vat de belangrijkste bevindingen samen. Hiermee vormt dit verslag een basis voor nadere beleidsuitwerking binnen het kader van de Omgevingswet.

Aanwezige deelnemers

Aantoon van Liempt (MSD), Martine Kriesch (MSD), Kenny de Rouw (MSD), Franzel Bergevoet (ZBM), Eric de Bruin (ZBM), Margreet Lips (OD Rivierenland), Lise Heijmans (ZBM), Hans Engelbert (MSD), Astrid Zweerus (MSD), Auke Sybesma (ZBM), Edith Vos (MSD), Moniek Widdershoven (ZBM), Maddy van der Maas (OD Rivierenland), Jasper Marijnissen (ZBM)

ZBM = Gemeente Zaltbommel

MSD = Gemeente Maasdriel

Aanwezig namens het consortium

Mark in 't Veld (TAUW, dagvoorzitter), Daniël Rits (Witteveen+Bos), Sverre van Klaveren (Witteveen+Bos, notulen), Willem Hendriks (Witteveen+Bos), Marco Vergeer (RHDHV)

Agenda / Leeswijzer

1. Introductie en kennismaking
2. Presentatie: Analyse ontwerp omgevingsvisie Bommelerwaard
3. Presentatie: Proces omgevingsvisie (Kenny de Rouw)
4. Brainstorm: Waardering bodem i.r.t. hoofdthema's omgevingsvisie
5. Presentatie: Bodemkaarten (Margreet Lips / Maddy van de Maas)
6. Brainstorm: Het gebied kennen
7. Brainstorm: Opgaven en relatie met de ondergrond in beeld
8. Afronding

Bijlage I - Presentatie snelkookpansessie

Bijlage II - Presentatie analyse rol bodem in Omgevingsvisie Bommelerwaard

Bijlage III - MURAL input deelnemers

1. Kennismaking met elkaar en met Samen de Diepte in

Mark in 't Veld schetst de context van de bijeenkomst vandaag met als onderwerp de wens om bodem en ondergrond beter te integreren in beleid en regelgeving in relatie tot maatschappelijke opgaven

Het programma 'Samen de Diepte In' (vanaf nu: SDDI) is gestart onder het uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond, in het kader van het tweede Convenant Bodem en Ondergrond ('16-'20). SDDI helpt decentrale overheden in 6 regio's aan de slag te gaan met bodem en ondergrond onder de omgevingswet. De provincie Gelderland ambieert en stimuleert integraal bodembeleid t.b.v. de maatschappelijke opgaven en heeft budget beschikbaar gesteld voor dit doel.

Mark licht toe dat het bodemdossier onder de Omgevingswet inhoudelijk verandert. Waar het bodembeheer vooralsnog ging om hoe een chemische verontreiniging geregeld werd, wordt bodem straks als onderdeel binnen het geheel van de fysieke leefomgeving benaderd. Parallel aan de Omgevingswet worden vier aanvullingswetten gemaakt. Bodem is het onderwerp van één van deze vier

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

wetten. De aanvullingswetten zijn afzonderlijke wetten, omdat er ook nieuw beleid in komt. De aanvullingswetten gaan op in de Omgevingswet op het moment dat deze in werking treedt. Door het ingaan van zowel de Omgevingswet als de aanvullingswet komen er aanzienlijke veranderingen in verantwoordelijkheden op het gebied van bodem en daarmee mogelijkheden tot verandering. Zie onderstaande afbeelding voor het overzicht van de omgevingswet. Verschillende thema's kennen ontwikkelingen, waaronder bijvoorbeeld archeologie, graven, baggerspecie en bouwstoffen. Veranderingen kunnen o.a. geraadpleegd worden via het [IPLQ](#). Het beleid uit zich via 3 pijlers:

1. Preventie;
2. Toedeling van functies;
3. Doelmatig bodembeheer van bestaande verontreinigingen.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/vernieuwing-omgevingsrecht>

Gemeenten hebben meer ruimte voor maatwerk binnen deze pijlers om daarmee de fysieke leefomgeving op betere wijze te benutten voor de maatschappelijke opgaven, terwijl er aan de andere kant een adequaat beschermingsniveau moet blijven.

2. Presentatie: Analyse ontwerp omgevingsvisie Bommelerwaard

Sverre van Klaveren heeft een analyse gemaakt van de ontwerp omgevingsvisie van de Bommelerwaard. Er is - aan de hand van de *bodemambities van het RIVM* - aangegeven in hoeverre bodem terugkomt in de visie, waar kansen liggen om het beleid te versterken, en waar eventuele omissies of juist kansen zitten als het gaat om bodem en ondergrond. De analyse heeft de volgende hoofdpunten naar voren gehaald. Voor een volledige uitwerking, wordt verwezen naar de bijbehorende presentatie (zie bijlage II).

- **Zie duurzaam bodembeheer als kans.** De bodem kent een schat aan waarden welke zich uiten in uiteenlopende ecosystemendiensten, zoals voedselproductie, biodiversiteit, koolstofvastlegging, klimaatadaptatie en meer. Duurzaam bodembeheer kan worden gezien als het bewaken van de balans tussen het benutten van de diensten die de bodem en ondergrond biedt en het beschermen van vitale eigenschappen in de bodem. Op deze wijze putten we de

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

bodem niet uit en kunnen ook toekomstige generatie genieten van de vitale ecosysteemdiensten. Duurzaam bodembeheer kan de Bommelerwaard helpen activiteiten die gebaseerd zijn op de kwaliteiten van de bodem te behouden en juist te versterken. Lokale (gezonde) voedselproductie, die gebaseerd is op een vruchtbare bodem kan in stand gehouden worden waarbij er zelfs recreatie kan worden ontwikkeld. Duurzaam bodembeheer kan dan bijdragen aan de waardering voor de toch al zo gebiedskenmerkende landbouw in het gebied. Daarbij draagt het ook bij aan klimaatmaatregelen en wateropslag, bijvoorbeeld door het tegengaan van ondergrondverdichting of verdroging.

- **Kansen om zones en corridors te creëren die gestoeld zijn op zowel cultuur als natuur.** Er zijn mogelijkheden om corridors van oeverwal en komgronden (traditionele verkaveling) te verbinden met zowel binnendijkse als buitendijkse natuur. De geomorfologische kenmerken binnen het gebied bieden hier een uitstekend startpunt bij om binnendijkse natuur te verbinden, en houdt daarbij ook oog voor het belang van (bodem)biodiversiteit. Weeg daarbij bodemkwaliteitszones en (ondergronds) ruimtegebruik mee.
- **Klimaatmaatregelen vinden dikwijls plaats in de bodem en ondergrond.** Vermijd dubbele claims op bijvoorbeeld grondwater (drinkwater en landbouw) en let op nieuwe ontwikkelingen zoals wateropslag, bodemenergie en aardwarmte, die allemaal ondergrondse ruimte claimen. Maak duidelijk welke prioriteiten er voor een bepaald gebied gelden en op basis waarvan beslissingen worden genomen op het gebied van functie-indelingen. Vorm ambities voor de ondergrond bij verstedelijking, herstructurering van de tuinbouw, bedrijventerreinen, bijvoorbeeld op het vlak van collectieve systemen voor aardwarmte en grondwater. Werk dit vervolgens uit in een programma of het omgevingsplan.
- **Vul de visie aan op het gebied van delfstoffen.** Geef hier invulling aan in samenwerking met duurzame energie, circulariteit en herstructurering. In de visie ontbreken punten over omgang met onder andere brijn, gaswinning, zand en grind.
- **Stikstof vereist aandacht.** Geef de stikstof-aanpak ruimte in de visie. Begin bij de herstructurering van de tuinbouw, dat kansen biedt om stappen te maken in de stikstofaanpak. Leg vervolgens het verband met droogteproblematiek en water(kwaliteit), en zoek de samenwerking op met het waterschap.
- **Creatief verwezenlijken van meerdere doelen is ook doelmatig.** Wees creatief als het gaat om recreatie, stedelijk groen en de Hollands Nieuwe Waterlinie. Deze ambities verdienen invulling met biodiversiteit en klimaatadaptatie, juist vanuit de bodem geredeneerd.

3. Presentatie: Proces omgevingsvisie

Edith Vos en Auke Sybesma lichten het proces van de omgevingsvisie toe. Ze laten ter context een presentatie zien die ze hebben gegeven op een inloopavond. De huidige versie van de visie is een 1.0 versie. Er is met de gemeenteraden afgesproken dat er over een jaar een evaluatie wordt uitgevoerd om tot een 2.0 te komen. *Bodem is tot nu toe nog niet expliciet aan de orde gesteld in het proces, maar vormt een onderwerp in die evaluatie.*

De visie is een gedeeld toekomstperspectief van bestuur, inwoners, ondernemers en partners. De gemeenten Maasdriel en Zaltbommel hechten er belang aan dat initiatieven aansluiten bij de waarden en kernkwaliteiten van de Bommelerwaard. Daarnaast worden de verschillen tussen de twee gemeenten in het oog gehouden. In de visie wordt dit beschreven als “*een visie voor één eiland, met couleur locale*”. De uitwerking van de visie vormt de basis voor de regels in het omgevingsplan. De gemeente hebben bij de totstandkoming van deze eerste versie uitgebreid invulling gegeven aan participatie, middels een website, briefkaarten en een rondreizende koffiekar. De inwoners en belanghebbenden (bijvoorbeeld omgevingsdiensten, waterschappen of LTO) konden digitaal in overleg gaan. De ontwerpvisie ligt nu ter inzage. Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de visie vastgesteld door de gemeenteraad.

4. Brainstorm deel I – belang bodem in de hoofdthema’s.

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

In reactie op de vraag “**Hoe belangrijk acht je bodem voor de hoofdthema’s uit de visie** werden de volgende gemiddelde scores gegeven:

- Klimaat, duurzaamheid en landschap: **8,5**;
- Landbouw, Economie, toerisme, en cultuurhistorie: **7,5**;
- Wonen, welzijn en voorzieningen: **6,8**;
- Milieu, gezondheid en leefbaarheid: **8,3**.

Er wordt dus een grote waarde gehecht aan de bodem en ondergrond bij de hoofdthema’s van de ontwerpvisie. Opvallend is dat op veel thema’s de bodem en ondergrond niet als zodanig is uitgewerkt. Er is ruimte om bodem en ondergrond steviger neer te zetten binnen de verschillende hoofdthema’s, zodat het behalen van de verschillende kernopgaven een grotere kans van slagen heeft.

5. Presentatie: Bodemkaarten (Margreet Lips / Maddy van de Maas)

Margreet Lips licht de overdracht van bodemtaken naar de gemeente toe. De gemeenten krijgen onder de Omgevingswet meer taken en verantwoordelijkheden in relatie tot uiteenlopende bodemtaken. De omgevingsdienst is hierbij ondersteunend en treedt op als uitvoerende organisatie op het gebied van VTH-taken rondom chemische bodemkwaliteit. Margreet licht toe hoe de bodem beperkend/belemmerend is op verschillende manieren: verontreinigingen, grondwater-beschermingsgebieden, explosieven, invasieve soorten en archeologie hebben allemaal hun weerslag op ruimtelijke ontwikkelingen. Margreet roept de gemeenten op om de diensten en expertise van de omgevingsdienst te benutten bij beleidsuitwerkingen. De omgevingsdienst kan veel in beeld brengen, qua bodemkwaliteit, bodemopbouw, en activiteiten.

6. Brainstorm deel II: Het gebied kennen.

Het tweede deel van de brainstorm bestond uit een tweetal vragen. In reactie op de vraag “**Welke kenmerken/identiteit van het gebied wil je behouden, stimuleren, of herstellen?**” kwam het volgende naar voren:

- **Strijd tegen en leven met het water.** De Bommelerwaard wordt gekenmerkt door meanderende rivieren met grote uiterwaarden en de strijd tegen het water. Dit is bijvoorbeeld te zien in de dijken en wielen.
- **Kleinschalige ondernemingen en de relatie met milieu.** Inwoners van de Bommelerwaard zijn ondernemers; er is een groot aantal (agrarisch georiënteerde) bedrijven aan huis. Dit geeft het riviereiland een economie van tuinbouw, agrarische bedrijven, glastuinbouw, en logistieke bedrijven. Het is een beeld wat gepaard gaat met bijbehorende verspreide milieuproblemen.
- **Vele waterstructuren.** In het gebied zijn de vele waterstructuren kenmerkend, met name in de voedselrijke, maar natte kommen. Hier is vaak sprake van wateroverlast als gevolg van kwel. Ondanks de vele waterstructuren is het gebied wel (in zekere mate) droogtegevoelig. Dit speelt met name op de verschillende oeverwallen in het gebied.
- **Kleine kernen en dorpen.** Binnen de vele kleinschalige dorpjes is een waardevolle cultuurhistorie te vinden.
- **Open gebied.** De Bommelerwaard is bij uitstek ook een gebied met een landelijk karakter, zonder agglomeraties, waar het open gebied tussen de kernen hoog wordt gewaardeerd. Het is belangrijk om ecologische structuren door dit gebied te leggen en verdozing tegen te gaan.
- **Zandwinning.** Traditioneel wordt veel zand gewonnen in het rivierengebied. Ook zijn overslaglocaties te vinden.

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

<https://www.staatsbosbeheer.nl/-/media/bommelerwaard/bommelerwaard-konikpaarden-aan-het-water-listing.jpg>

In reactie op de vraag “**Hoe komt bodem en ondergrond terug in de identiteit van het gebied en hoe kan bodem en ondergrond bijdragen aan deze kenmerken/identiteit?**” kwam het volgende naar voren:

- **De ruimtelijke inrichting het riviereiland is sterk door bodem en ondergrond beïnvloed.** Van origine is het natuurlijk systeem en de geomorfologie in het gebied leidend geweest bij de ruimtelijke inrichting. Veel bebouwing bevindt zich in de hogere en drogere delen van het gebied. Dat historisch sturende element verdwijnt langzaam, zeker als ontwikkeling langs de A2 en het spoor vorm krijgen dwars door de open kommen.
- **Kenmerkende verontreinigingen.** Door het versnipperde gebruik van het land is het gebied op milieuhygiënisch vlak gekenmerkt door lokale verontreinigingen. Denk aan bijvoorbeeld champignonteelt. Tegelijkertijd is er ook een diffuse belasting door gebruik van pesticiden.
- **Versnippering.** Waar ondernemerschap hoogtij viert met een diversiteit aan bedrijvigheid langs woningen is het bodemgebruik/-functie ook versnipperd en daarmee het kenmerkende open leefgebied en ecosysteem.
- **Drinkwaterwinning.** Schoon drinkwater wordt in de Bommelerwaard zelf gewonnen. Dat maakt rekening houden met de waterkwaliteit evident. In het oosten van het riviereiland is de stijghoogte van het grondwater groter dan in het westen en komt boven het maaiveld uit. Op deze plaatsen wordt dan ook drinkwater gewonnen.
- **Gewend aan natte voeten.** De Bommelerwaard leeft dicht op de uiterwaarden, is gewend aan natte voeten en aan hoogwater. Het levert de kenmerkende percelen op waar oeverwal en komgrond elkaar ontmoeten. De kwel in het gebied is o.a. afhankelijk van de waterstand in de rivieren. Kwel treedt op bij hoogwater, zodat water als gevolg van peilverschil onder de dijk door sijpelt en vanuit de bodem omhoogkomt. Bij hoogwater op de rivieren is kwel in de Bommelerwaard een bekend en normaal verschijnsel.
- **Bodemkwaliteit onder druk.** In de kernen is een verminderde chemische bodemkwaliteit door historische verontreinigen die eigenlijk niet past bij het gebruik en de geplande ontwikkelingen (m.n. inbreiding woningen in bebouwd gebied). In het buitengebied vindt men een meer diffuse

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

belasting. De omgevingsdienst neemt steeds meer gevallen van drugsafvaldumpingen waar. Dit is problematisch voor de bodemkwaliteit.

- **Drukke in de ondergrond.** Door ruimtegebruik bestaat er een netwerk aan ondergrondse infra. Zo zijn er veel kabels en leidingen in smalle bermen.
- **Bodemdaling (inklinking).** Het rivierengebied is misschien nat maar kan ook droogvallen. In dat geval zal de klei, in dit gebied zo veel voorkomend, inklinken en zal een probleem vormen voor bebouwing die niet op de oeverwallen is gebouwd.

7. Brainstorm deel III: Kernopgave in visie en de relatie met bodem in beeld.

Tijdens de laatste brainstorm stond de vraag centraal in hoeverre bodem en ondergrond van belang is bij bepaalde kernopgaven en of hier eventueel ook iets mee gedaan moet worden binnen regelgeving in het omgevingsplan. Onderstaand is een uiteenzetting van de belangrijkste bevindingen¹. De pdf van de MURAL, met daarin de originele response, is te vinden in bijlage III.

Thema: Klimaat, duurzaamheid en landschap

Kernopgave 1: Onze leefomgeving is zoveel mogelijk klimaatbestendig, circulair, groen, biodivers en natuurinclusief.

- Een goed functionerende bodem en daarop ingespeelde ruimtelijke inrichting vormt een randvoorwaarde binnen het thema klimaat. Een klimaatbestendige bodem helpt tegen wateroverlast, verdroging en hittestress. Waterberging aan randen van kernen binnen gemeente Maasdriel is een geopperde oplossingsrichting.
- Toets bij grondroerende werkzaamheden aan eventuele aantasting van het natuurlijk systeem. Bodemkwaliteit, waarbij aan meer wordt gedacht dan milieu(schade), vormt de basis om locaties circulair en natuurinclusief in te richten en zodoende ook biodiversiteit te bevorderen.
- Circulariteit en (bedrijfs)afvalstromen. Stimuleer hergebruik van grondstoffen en materialen bij bedrijven maar waak daarbij voor een te grote belasting (afwenteling) op de bodemkwaliteit
- Laat bodem en ondergrond meer sturend zijn in RO. De bodem en ondergrond worden nu te vaak geschikt gemaakt voor de beoogde functie, terwijl dit in het kader van duurzaamheid en een goede bodemkwaliteit wellicht niet gewenst is.
- Duurzaam (agraris) bodembeheer; regels verbinden aan gebruik. Regels stellen aan meststoffen in de bodem.
- Bodem heeft een rol bij hittestress; het afkoppelen van regenwater (en het opvangen daarvan in de bodem) kan daar een plek in vervullen. Inbreiding van de stad heeft gevolgen voor de ruimte van bodems om dit te kunnen doen. Breng de gevolgen van inbreiding voor adaptatie in kaart.

Kernopgave 2: We willen onze landschappelijke en stedenbouwkundige kernkwaliteiten behouden en versterken.

- Aanvullende regels opstellen voor bodembescherming in relatie tot grondgebonden zonnevelden om de kenmerkende landbouwkwiteiten te behouden. De consequenties voor de bodemkwaliteit voor zonnevelden moet verder onderzocht worden.

¹ Er zijn nuances tussen de twee gemeenten in de formulering van de kernopgaves. In dit geval is de bewoording van één gemeente gebruikt.

Samen de diepte in

bodem & ondergrond in de Omgevingswet

- Regels voor ondergrondse (energie)systemen: voorkomen drukte / overlap en stimulering gezamenlijke systemen.
- Landschappelijke kwesties hangen nauw samen met bodem, belangrijk voor eigen inwoners en toeristen die je graag ziet. Komgronden en oeverwallen opnemen in regels omgevingsplan met betrekking tot bijvoorbeeld bebouwde zones, toepassingsnormen van bagger, of lozingsactiviteiten.
- Ruimte voor voedselbossen, moestuinen, natuurspeeltuinen.
- Cultuurhistorie blijkt belangrijk maar is ongrijpbaar in doorwerking. Invulling hiervan vereist aandacht. Bodemwaarden toekennen aan functies en plekken kan waardevol zijn voor een integrale afweging en/of bescherming

Kernopgave 3: We zijn een CO₂-neutrale gemeente en richten onze leefomgeving daar op in.

- Maak een systeemanalyse gericht op de mogelijkheden van bodemenergie / geothermie binnen het grondgebied en stuur hiermee op gebruik van dergelijke systemen in het kader van de energietransitie. Om regels op te kunnen stellen voor bodemenergiesystemen is extra onderzoek vereist.
- Denk bij de energietransitie zorgvuldig na over de impact op de bodem door de aanleg van ondergrondse leidingnetten (concurrerend ruimtegebruik).

Thema: Landbouw, economie, toerisme en cultuurhistorie

Kernopgave 4: In het buitengebied is agrarisch ondernemen, wonen, natuur, erfgoed, recreatie en toerisme in balans.

- Niet alles kan overal. Durf daarom keuzes te maken bij de ruimtelijk inrichting van het landschap;
- Betreft cultuurhistorische waarden vanuit de ondergrond bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Schaalvergroting door verkaveling is niet altijd wenselijk.

<https://www.staatsbosbeheer.nl/Natuurgebieden/bommelerwaard>

Kernopgave 8: Heroriëntatie herstructurering tuinbouw.

- Gevolgen op bodemkwaliteit (inclusief stikstof) zijn mede bepalend voor heroverweging herstructurering tuinbouw.

Thema: Wonen, welzijn en voorzieningen

Kernopgave 9: We hebben kwalitatief goede woningen voor alle doelgroepen in een goed woonklimaat / Een kwantitatief en kwalitatief verantwoorde groei van woningaanbod.

- Bepaal welke bodemkwaliteit wenselijk is binnen gebieden en ga hierbij verder dan de gangbare randvoorwaarde aan de chemische bodemkwaliteit; maak bijvoorbeeld onderscheid tussen de kommen, de oeverwallen, natuurcorridors en de woongebieden.
- Draagkracht is een randvoorwaarde bij stadsuitbreiding;
- In het kader van circulariteit dient gewerkt te worden met het streven naar een gesloten grondbalans. Stuur hierop bij bouw- en infrastructurele projecten. Toezicht op grondverzet. Kijk hoe terreinen meervoudig benut kunnen worden.
- Regels/innovaties/oplossingen voor veelheid aan kabels en leidingen. Aandacht voor ondergrondse planning en kabels en leidingen kan lonen voor bodemkwaliteit en voor kostenbesparing.

Thema: Milieu, gezondheid en leefbaarheid

Kernopgave 12: We hebben een veilige, schone en gezonde leefomgeving, zowel boven als onder de grond.

- Definieer - in navolging op het Besluit bodemkwaliteit - welke milieuhygiënische eisen er moeten worden gesteld aan de bodem (grond en grondwater);
- Ga na wanneer sanering vereist is. Multifunctioneel saneren is geen optie vanwege financiële haalbaarheid in relatie tot het beoogde doel. geschiktheid aanpassen is realistischer.
- Afvalwaterbeheer opnemen;
- Ambities vormen voor asbestsanering;
- Maak beleid over omgang met opkomende en zeer zorgwekkende stoffen en zoek verbanden in de regio om mee af te stemmen.
- Meer gaan sturen op grondverzet, met name richting circulariteit.

Kernopgave 13: De inrichting van onze leefomgeving stimuleert ontmoeting en een gezonde leefstijl.

- Niet alles kan overal. Niet op elke plek kan de nadruk liggen op bodembescherming en leefomgeving. Kortom, niet iedere plek kan geschikt gemaakt worden voor ontmoeting. Keuzes moeten gemaakt worden.
- Duurzaam bodembeheer vormt de basis van bijvoorbeeld gezonde voeding.
- Ondergrond niet overal volleggen, aanplant bomen heeft ruimte nodig in de bodem.

Voor de overige kernopgaves is tijdens de sessie geen specifieke rol voor de bodem en ondergrond aangegeven door de deelnemers. Dit houdt echter niet in dat er geen verband te leggen is. Bijvoorbeeld bij het benutten van de strategische ligging van de A2 kan bij de wijze van benutting /

Samen de diepte in bodem & ondergrond in de Omgevingswet

functietoekenning een verband worden gelegd met de bodem (denk aan draagkracht, waterveiligheid, milieuhygiënische kwaliteit).

8. Afsluiting en vervolg

Een vervolgoverleg in de regio wordt als waardevol beschouwd. De groep zou gebaat kunnen zijn bij een regionaal bodemvakberaad, bijvoorbeeld onder het gemeentelijk bodemnetwerk (VNG WEB) of het Gelders Ondergrond Overleg

Een eventuele vervolgsessie zou per thema en met betrokken bestuurders / experts moeten worden belegd, zodat concrete stappen kunnen worden gezet richting de omgevingsvisie 2.0.

Het programma van SDDI is bijna afgerond, maar SDDI partners blijven als samenwerkende partijen vooralsnog actief voor bv. vervolgtrajecten en nieuwe initiatieven. De reeds ontwikkelde informatie is te vinden op de [website](#). Vervolgtrajecten (die ook hun herkomst in het uitvoeringsprogramma kennen) zijn o.a. 'Bodembeheer van de Toekomst', dat hulp biedt bij omgevingsplannen middels voorbeeldregels en 'Ondergrond in Zicht' dat meedenkt in het visualiseren van de ondergrond. SDDI partners zijn ook betrokken bij VNG pilots rondom regionale kennisschakelpunten Bodem&Ondergrond.